In memoriam
dr Marian Grygorowicz
(17.06.1938 – 26.11.2024)

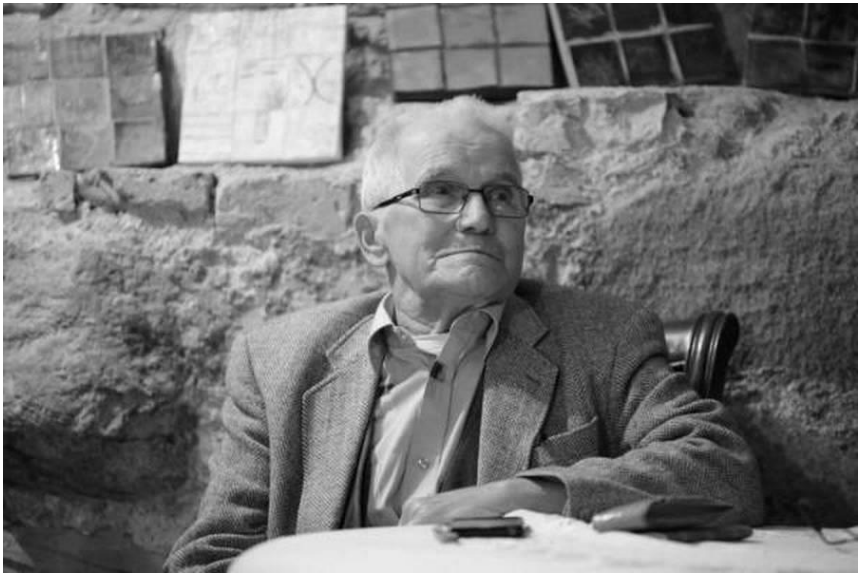

26 listopada 2024 roku, w wieku 86 lat, zmarł w Wilnie dr Marian Grygorowicz – nauczyciel, naukowiec, doktor nauk przyrodniczych w dziedzinie chemii analitycznej, wieloletni działacz społeczny – prezes Akademii Trzeciego Wieku przy Związku Polaków na Litwie, członek-współzałożyciel Stowarzyszenia Naukowców Polaków Litwy, członek Polskiego Towarzystwa Naukowego na Obczyźnie w Londynie.

Był wdowcem. Ze ś.p. żoną Ludmiłą (z domu Tarasową), nauczycielką biologii, łączyły Go wspólne zamiłowania przyrodnicze, a przede wszystkim miłość i troska o wychowanie dzieci – córki Heleny i syna Arnolda.

M. Grygorowicz został pochowany na cmentarzu gminy wiejskiej Grygajcie (rejon wileński).

Na obrzeżu tej gminy zachował się dom, w którym Marian Grygorowicz przyszedł na świat 17 czerwca 1938 r. Uczęszczał do Szkoły Siedmioletniej w Kolonii Wileńskiej (obecnie dzielnica Pavilnys w Wilnie), maturę uzyskał w roku 1957 w Szkole Średniej Nr 11 (obecnie Liceum im. Adama Mickiewicza) w Wilnie i w tymże roku wstąpił na Wydział Przyrodniczy Instytutu Nauczycielskiego w Nowej Wilejce. Jak wspominał dr Ryszard Kuźmo, obecny rektor Polskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Wilnie, a w przeszłości kolega ze studiów Mariana, uprawiał sport, zorganizował drużynę siatkówki. W Instytucie Nauczycielskim każdy student-przyrodnik miał obowiązek założenia własnego laboratorium badawczego, Marian Grygorowicz wywiązał się z tego zadania nader oryginalnie: odkrył i otoczył opieką gniazdo jastrzębia, i tego „jaskulca-kuroducha" częstował kawałeczkami mięsa. W sezonie letnim i jesiennym 1958 roku Marian uczestniczył w wyprawie na tzw. „calizny" do Kazachstanu, w celu „oswojenia" stepów z myślą o przyszłej uprawie zbóż.

Po ukończeniu Instytutu Nauczycielskiego w 1959 roku Marian Grygorowicz podjął pracę jako nauczyciel w Szkole Siedmioletniej w Pakienie (obecnie Szkoła Podstawowa im. Czesława Miłosza). Po roku wstąpił na studia na Wydziale Chemii Uniwersytetu Państwowego w Mińsku, ukończył je w 1964 roku. W 1969 roku na tejże uczelni obronił rozprawę doktorską z chemii analitycznej pt. „Badanie wpływu tworzenia kompleksów z antyjonami na pęcznienie i właściwości sorpcyjne żywic jonowymiennych".

Dr Marian Grygorowicz związał swoje życie zawodowe z Instytutem Chemii i Technologii Chemicznej Litewskiej Akademii Nauk w Wilnie. Jako pracownik naukowo-badawczy specjalizował się w opracowywaniu metod ochrony metali przed korozją oraz w dziedzinie technologii powłok galwanicznych. Nie zapomniał jednak o swoich pasjach pedagogicznych, o czym świadczy wydana w Mińsku w 1978 roku jego książka pt. *Materiały dydaktyczne z chemii dla klasy 7–8*.

Na fali odrodzenia narodowego w 1989 roku z entuzjazmem i rozwagą przyłączył się do tworzenia Stowarzyszenia Naukowców Polaków Litwy, w tym że roku wziął czynny udział w III Kongresie Uczonych Polskiego Pochodzenia (w Warszawie, Pułtusku i Krakowie), a w 1990 roku –w organizowaniu przez SNPL w Wilnie I Międzynarodowej Konferencji „Nauka a jakość życia". Podczas tej konferencji wygłosił referat pt. „Małoodpadowa i bezodpadowa galwanotechnika", którego streszczenie zostało zamieszczone w pierwszym czasopiśmie naukowym SNPL – „Studium Vilnense", I (1990, s. 49–50). Ogółem opublikował ponad 50 prac naukowych z takich dziedzin, jak: chemia i technologia, ochrona przyrody, metodyka nauczania oraz historia nauk chemicznych.

Po przejściu na emeryturę nie zaprzestał działalności społecznej i edukacyjnej, przeciwnie, z wielkim oddaniem zaangażował się w rozwój Polskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Wilnie, a jako prezes Akademii Trzeciego Wieku przy Związku Polaków na Litwie stał się dla wielu osób autorytetem, nauczycielem i przyjacielem.

Za działalność na rzecz społeczności polskiej na Litwie oraz za popularyzowanie polskiej kultury i historii Marian Grygorowicz w 2019 roku dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi.

Dr Marian Grygorowicz był niezwykle życzliwym człowiekiem, oddanym nauce, edukacji i pracy społecznej. Jego wiedza, kultura osobista oraz serdeczność pozostawiły trwały ślad w sercach wszystkich, którzy mieli zaszczyt Go znać i z Nim współpracować.

Miałem szczęście wspólnie z Nim zakładać Stowarzyszenie Naukowców Polaków Litwy, razem uczestniczyć we wspominanym wcześniej III Kongresie Uczonych Polskiego Pochodzenia oraz w wielu konferencjach i seminariach naukowych.

Prof. Romuald Brazis